

Aita edo ama izatea
nahi legitimo eta
ulergarria da, baina
ez da eskubide bat.

Konpartitu Beldur Barik jarrera!

Beldur Bariklen, gazteen artean indarkeria sexista prebenitzeko Emakundek antolatzen duen urteroko programa, edizio berriari Getxon jarduera batzuk egin dira. Horien artean udalerriko ikastetxeetan urrian eta azaroan egin den hiru ordu inguruko tailer bat azpimarra daiteke. Jarduera horretan gazteekin landu dira tratatu onen arloko erlazioak ezartzeko eta eraso heterosexistak prebenitzeko jarrera eta jokaera positiboaren ildoak. Programaren barruko beste jarduketetako bat, sare sozialei begi-keinu bat eginez, aurten *Konpartitu Beldur Barik jarrera* leloa duena da. Lehiaketa 12 eta 26 urte arteko pertsonentzat da eta ikus-entzunezkoen formatuko adierazpen artistikoak saritzen ditu, zertarako eta begirunean, berdintasunean, askatasunean eta autonomian, erantzukidetasunean eta biolentzia sexistaren aurkako jarrera sendoan oinarrituta neska eta mutilen Beldur Barik jarrerarekin desberdintasunei nola aurre egin erakusteko. Aurreko edizioan 390 lan aurkeztu ziren eta lehiaketan parte hartu zuten gazteak 2.664 izan ziren. Programak www.beldurbarik.eus weba dauka, eta baita profil propioa sare sozialean ere (Facebook, Twitter, Instagram eta Spotify) gazte jendearen artean Beldur Barik jarrera garatzeko.

Eider Rodríguez "Bihotz handiegia", Euskadi 2018 Saria

Euskal Herriko Unibertsitateko (EHU/UPV) irakaslea den Eider Rodríguez ipuinen *Bihotz handiegia* bilduma Eusko Jaurlaritzak ematen dituen Euskadi Sarietako baten irabazlea izan da, zehatzago esanda euskarazko literatura modalitatean. *Bihotz handiegia* obraren barruan Donostia eta Hendaia arteko mugaren aldeko jende apalari buruzko sei kontakizun daude. "Ez da gertakizun epikorik gertatzen, dena da oso arrunta. Dena dela, egunerokotasun horren barruan beti daude sorpresazko une arraroak eta horietan jarri nahi izan dut gakoak", esaten du Rodríguez. Epaimahaiak esan duenaren arabera "idazleak pertsonaia bihurriak eraikitzen ditu era

orijinalen gizakiaren ezkutuko gaizkia bilatzeko. Argiak eta ilunak tartekatzen ditu goi mailako literatura eskainiz. Liburua gauza da gizaki garaikidea lotzen duten kontraesanei eta duden aurre hartzeko". Rodríguezek ipuinen beste hiru liburu ditu argitaratuta: "Eta handik gutxira gaur", "Haragia" eta "Katu jendea". Aldi berean "Itsasoa da bide bakarra. Joseba Sarrionandia irakurritz" izenburua duen saiakeraren egilea da eta esan du urte hasierarako uen hauetan esku artean duen lan berri bat argitaratuko duela: emakumeen autoretza eta gorputzari buruzko kritika literarioaren arloko saiakera bat.

Transexualitateari buruzko mahai-ingurua

Getxoko udalak antolatu zuen mahai-inguruaren izenburua *Acercándonos a las transexualidades* izan zen eta LGBTI, Lesbiana, Gai, Bisexual, Transexual eta Intersexualen Eskubideen Egunean antolatu zen. Ekitaldian ikuspegi desberdinetatik aztertu zen transexualitatea: bizitza pertsonala eta familiarra bera, gizartean duen eragina, hezkuntza-laguntza eta gizarte askotariko eta dibertsoan aurrera egiteko irekita dauden bide politiko eta erakunde mailako bide posibleak. Mahai-inguruan esku hartu zuten Teo Valls-ek, espezialista dena emakumeekin autodefentsa tailerrak eta gizonekin pribilegio maskulinoa kuestionatzeko tailerrak egiten. Beste gauza batzuen artean *De Berta a Teo. Historia de un tránsito*

dokumentala proiektatu zen; dokumental horretan aldatetaren prozesua kontatzen da. Halaber, Bea Severek parte hartu zuen, Chrysallis Euskal Herria elkarteko kidea denak; elkarte horrek EAE eta Nafarroako adingabe transexualen 80 familia baino gehiago biltzen ditu. Umeen adineko transexualitateari eta familiei eta umeei laguntza eskaintzeari buruzko informazioa eman zuen. Azkenik, sexologoa eta Pasaiako udaleko berdintasuneko teknikaria eta trans aktibista den Aitzole Aranetak hitz egin zuen; azken hau gizarteak transexualitateari dagokionez arrastatzen dituen mitoei buruz mintzatu zen eta aurkeztutako azken lege proposamenei buruzko hausnarketa egin zuen.

Staff
EMEKI

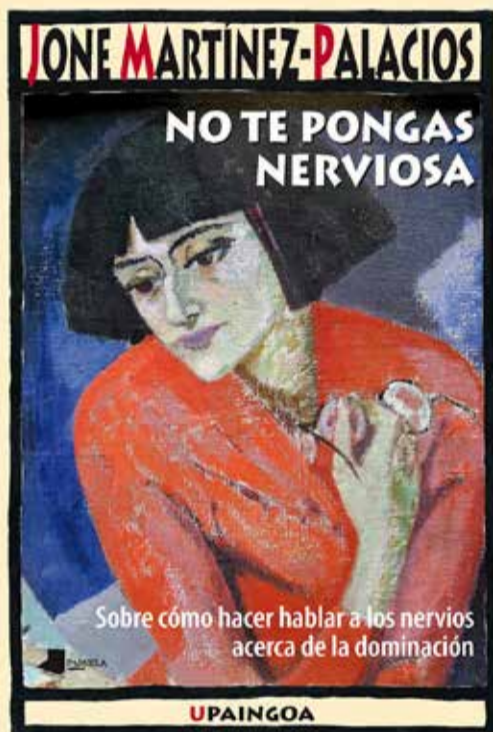
Argitaratzen du: Getxoko Udalaren Berdintasun Zerbitzua. Urgull z/g 48991 Getxo.
Tel.: 94 466 01 36.
e.posta: berdintasuna@getxo.eus.
Erredakzioa: Kahlomedia S. Coop
Diseinua eta maketazioa: Bostnan Bilbao S.L.

Gomendioak

Dokumentala

“Cubanas. Mujeres en revolución”

María Torrellas zuendariak *Cubanas. Mujeres en Revolución* dokumentala estreinatu du; lan honetan emakumezkoek izandako rola berreskuratzen da, Kubako iraultzaren hasieratik gaur egunera arte. “*Itxaropena eman eta borrokaren, balioen eta gizatasunaren bidea zehazten diguten emakumezko guztien aldeko omenaldia da*”, adierazi du Torrellas-ek. Filmean Haydée Santamaríaren gisako heroiak azaltzen dira; emakumezko horrek parte hartu zuen Moncadako kuartela 1953ko uztailaren 26an hartzeko lehen saiakeran eta, porrot egin arren, horixe izan zen sei urte geroago gailendu zen iraultza kubatarraren lehen urratsa. Bestelako protagonistak ere azaltzen dira, hala nola Celia Sánchez, *Las Marianas* pelotoi femeninoa sortzeko sustatzaile nagusia, eta Vilma Espín, ingeniari kimikoa prestakuntzaz eta iraultza kubatarraren buruzagi politikoa. Halaber, Torrellas-ek eraturako istorioak arlo eta adin guztietako emakumezkoen lekukotzak jasotzen ditu, eta hainbat gai jorrotzen dira, besteak beste 60 hamarkadan aurrera eramandako alfabetazioa, hezkuntzaren garapena, blokeoaren kontrako erresistentzia, elkar-tasuna eta sexu askatasuna defendatzeko LGBTI martxak.

Liburua

“No te pongas nerviosa”

Feminista, ikertzailea eta Euskal Herriko Unibertsitako (UPV/EHU) Zientzia Politiko eta Administrazioaren irakaslea den Jone Martínez-Palacios-en entsegu honek interpretazio marko kritikoa jorrotu nahi du nerbioen gaineko diskurtso guztiak egituratzen dituzten printzipioen berriazko ezkutaketa dela eta. “Ez jarri urduri” esaldia abiapuntua da arlo politikoan herritarren eta merkatuaren egoera urduriez kezkatutako diskurtsoak nabarmen handitzen ari direla esperimendatzeko. Bizipen pertsonalak, ebakipuntutasunaren tresnak, feminismo beltzaren testuingurua eta gizarte teoria bourdieutarraren ulermen lanabesak uztartuz, orrialde hauetan ikuspegi kritikoa elikatzen bideratutako planteamendua eskatzen da ustez naturalak diren gaien inguruan; halaber, botere egiturak agerian jartzen dira eta arrazan, generoan, klase sozialean, adinean, hizkuntzan, sexualitatean eta abarretan oinarritutako nagusitasuna desaktibatzen diren estrategiak eskatzen dira. Horrek guztiak frogatzen du urduritasunari buruz hitz egin daitekeela urduri jarri gabe, itxuraz behintzat...

Musika

Aretha Franklin, feminismoaren eta afroamerikarren eskubideen borrokaren ikonoa

Aurreko abuztuan zendutako Aretha Franklin 20 Grammy sari irabazteko erronka historikoa lortutako soul-eko *divoa* edo Time aldizkariako azalean agertutako lehendabiziko emakumezko beltza izateaz gain, beste hainbat arlotan nabarmendu zen. Izan ere, urteek aurrera egingo dute eta feminismoaren eta pertsona beltzen eskubideen aldeko borrokaren ikono gisa gogoratzen jarraituko dugu. Haren kantarik ospetsuenetariko bat *Respect* izan zen. Himno horrek kantari entzutetsu bilakatu zuen. Franklinek birformulatu zuen Otis Redding-ek bi urte lehenago grabatutako jatorrizko lana; kanta horretan gizonezko batek emazteari eskatzen zion errespetatzeko eta zaintzeko, desleiala izanagatik ere, berak jartzen baitzuen etxea mantentzeko dirua. Artista estatubatuarra ospetsu bihurtu zen lan horri bestelako esanahia emanez. Haren bertsoan arreta jartzen zen istorioaren emakumezkoarengan. Izan ere, berak exijitzen zion senarrari errespetatzeko eta merezi zuen bezala tratatzeko. Beltza izateaz harro agertzen zen emakumezko batek munduari ziotson errespetua nahi zuela. Kantariak abestia mezu politiko gisa grabatu ez arren, *Respect* emakumezkoen eta afroamerikarren mugimenduen himno bilakatu zen eta salmentetako lehenengo izatera iritsi zen Iparramerikan. “*Hara iritsi izanak eta leku horretan asteetan iraun izanak harritu ninduen. Baina kanta zuzena zen une egokian*”, esan zuen bakarlariak. Eskerrik asko Aretha.

Amatasun subrogatua, merkatu-hobi berria

“Rakel, Jakobi semerik ezin ziola eman eta, ahizpaganako jeloskor jarri zen. Esan zion Jakobi: Emazkidazu semeak edo hil egingo naiz. Jakob haserretu egin zen Rakelekin (...) Rakelek orduan: Hor duzu nire neskame Bilha. Elkar zaitetz

berarekin eta emango dizu semerik nire orde; honela, nik ere izango dut semerik, hura bitarteko. Eta bere neskame Bilha eman zion Jakobi emazte gisa. Elkartu zitzaion Jakob. Eta Bilhak haurdun gelditu eta semea eman zion Jakobi”

Genesiaren zati hau da *El cuento de la criada* telesailen “zeremoniaren” erritua justifikatzen duena. Istorioa hasten da izurri batek munduko emakumeen gehienek ernalezintasuna eragiten duenean. Ezkutuan burututako estatukolpe baten bidez, gizon-talde batek Gileadeko Errepublikan (antzinako Estatu Batuak) bereganatzen du, eta diktadura teokratikoa ezartzen du. Mundua leku hobe bihurtuko dutela esaten dute. Ezartzen diren arau moralen artean dago ugalkor geratzen diren emakumeek beste eginkizun bat ematea: esanekoak izatea, esklaboak eta alokatutako sabel gisa erabiltzea. Hori lortuta, mirabeak izatera pasatzen dira etxe batean, hilean behin beren gorputzak eskaintzeko asmoarekin, ardurapean dituen komandanteak ernal ditzen. Hori da aurretik aipatutako pasartea irakurtzen den zeremonia. Haurdun geratzen badira, erditzen dutenean, umea berehala komandantearen emazteari entregatzen zaio. Dagoeneko beharrezkoak ez direnean, beste etxe batera bidaltzen dira berriro haurdun gera daitezen.

Errealitateak fikzioa gainditzen al du? Zientzia-fikzioaren irudi gogor horrek antzekotasun handia du beste irudi erreal horrekin. Indian, Nigerian eta garatzeko bidean dauden beste herrialde batzuetan “umetarako emakumeen granja” edo “baby factory” gisa ezagutzen diren laguntza bidezko ugalketak klinikak daude, eta hor, milaka emakume behartsuk beren gorputza alokatzen dute 9 hiletan. Legezko kontratu

bidez, gizaki bat sabelean hazteko konpromisoa hartzen dute, planetako beste leku bateko norbaitentzat, eta horrek, 55.000€ ordain ditzake Errusian edo Ukrainan bada, edo 3.000€ Thailandia, Kanbodia edo India aukeratzen baditu. Umea hazten duten emakumeek %20 bakarrik eskuratuko dute, zortea badaukate. “Harrigarria da arraza zuriko umeak hazten dituzten Indiako emakumeak ikustea, eskatu diren obulu-emaileak kaukasoarrak, Ukrainakoak edo Estatu Batuetakoak direlako”, ohartarazi du Ianire de la Calvak, FeministAlde! Bilboko elkarteko feminista, antikapitalista eta internazionalistako kideak.

Haurdunaldi subrogatua, alokatutako sabelak, amatasun subrogatua, ordezkaturako haurdunaldia, haurdunaldiko subrogazioa...Hainbat termino daude. Norberak gaiari buruzko bere balorazio etikoa du, baina denek fenomeno bera aipatzen dute: emakume, gizon

Indian, Nigerian eta garatzeko bidean dauden beste herrialde batzuetan “umetarako emakumeen granja” edo “baby factory” gisa ezagutzen diren laguntza bidezko ugalketak klinikak daude, eta hor, milaka emakume behartsuk beren gorputza alokatzen dute 9 hiletan.

edo bikote batek ezin dutenez umerik eduki, bai gizonenak, bai emakumeenak (alderdi subrogatzailea), beste emakume baten gorputzaz (alderdi subrogatua) baliatzen dira ume bat izateko. “Jadanik ez gaude laguntza bidezko ugalketa tekniken esparruan; baizik eta bizitzak, desioak, gorputzak eta merkataritza-harremanak jokoan jartzen diren harreman baten barruan, globalizazio neoliberalaren esparru batean”, zehaztu dute gai horren inguruan aritzen diren Radio Vallekas irratiako *La Contraparte* irratsaioan. Jar-duera horren lehen kasua Michiganan izan zen, 1976. urtean. Espainiako Estatuan 2009. urtean onartu zuten lehen umea erregistroan inskribatzea. Hurrezkeroko fenomenoak hazten jarraitu dute, eta diotenez, nazioarteko adopzio-tasen gainetik dago dagoeneko. “Gaur egun 20.000 neska-mutil inguru jaiotzen dira munduan haurdunaldi subrogatuaren bidez, eta fenomeno horrekin lotutako elkarteek diotenez, Estatura 1.000 eta 1.400 neska-mutil inguru heltzen dira haurdunaldi subrogatuaren eta lokatutako sabelaren bidez. Horietatik, 250 inguru Euskadin erregistratuta daude”, adierazi du Emakundek joan den apirilean argitaratutako *Haurdunaldi subrogatua edo alokatzeko sabelak?* txostenean.

Gizarte eztabaidak, eztabaida etiko eta juridikoak

Azken urte honetan gai horren inguruko eztabaida areagotu da, izan ere, hainbat eztabaidagai daude: interesak eta eskubideak, herrialdeen arteko desoreka, klaseen arteko borroka, berdintasuna, feminismoa, heteroarautik kan-

po dauden haurdunaldirako aukerak, sistema pribatua publikoaren aldean, borondatea eta beharra, eskubidea edo desioa eta abar.

Ez dago gai honen gainean nazioarte mailan legeak ematen dituen testurik, beraz, legezko egoera desberdinak daude herrialdearen arabera. Horrek, eremu zabala barne hartzen du, debekatzearen eta uztearen artean. Estatuan nolabaiteko labirintoa dago. Hor, alde batetik, eskubideak gauza bat dio, baina praktikan, kontrakoa gertatzen da. 2006ko Laguntza bidezko Giza Ugalketa Tekniken Legeak fenomeno hori debekatzen badu ere, Erregistroen eta Notariotzaren Zuzendaritza Nagusiaren instrukzio batek, atzerriko auzitegi batek onartutako filiazio bat inskribatzeko aukera eman zuen. Hori da Estatuan subrogaziora jotzen duten pertsonen erabiltzen duten bidea, Auzitegi Gorenak kontratu horiek ez dutela balio argi utzi badu ere.

Zer ekartzen du amatasun subrogatua?

Batzuek proposatzen dute “haurdunaldi subrogaturiko eskubidea” arautzea, “askatasuna adierazteko” beste modu baten moduan. Sara La Fuentek, *Vidas Precarias* blogaren egileak adierazi du “gauza berriak arautu behar ditugula esaten duen pentsamoldean nolabaiteko tranpa bat dago. Hori ez da berria. Jadanik araututa dago. Laguntza bidezko ugalketa arautzeko modua erabaki zen unetik debekatuta dago. Hau mahai gainean jartzeko hainbat alderdi egiten ari diren presioa ikertu behar da”. Proposamen hori

“Gauza berriak arautu behar ditugula daukagun pentsamolde horretan, nolabaiteko tranpa bat ere badago. Hori ez da berria. Jadanik araututa dago eta laguntza bidezko ugalketa nola arautu erabaki zen unetik debekatuta dago”.

honela interpreta daitekeela ohartarazi du: *“hemen arautuko dugu eta horrela arduratuko ez garen merkatu bati atera irekiko diogu”*. Bere ustez, *“ez luke zentzurik izango arautzen saiatzeak, nazio gairako gaia kontuan hartu gabe, funtsezkoa delako gai honetan”*. Zenbait pertsonak haurdunaldi subrogatua zergatik arautu behar den hainbesteko premiaz galdeztzen diete beren buruei, eztabaidaren atzean gi-

zarte-eskaerarik ez badago. Horietako bat Martu Langsstrumpf da, blog beraren egilea. Berak hauxe dio: *“lobby komertzialak, agentziak eta laguntza bidezko ugalketa-klinikak hurrengo mezu hunkigarriekin presionatzen ari dira: ‘zelako pena ematen dute umeak eduki ezin dituzten gurasoek!’*. Jendea agentzia hauetako web-orriak ikustera animatzen dut, haurdun geratu ezin diren emakumeen GKEak diruditelako. Eta pertsona horiek benetan kezkatzen dituzten edo enpresa handietarako eta abokatu-bulego berrietarako merkatu-hobi bat den”.

June Fernandezek, *Pikara Magazine* aldizkari zuzendariak, ondorio gisa laburtzen du ideia hori, eta ernalezintasuna gizarte-arazo bat gisa hartzea proposatzen du: *“familiei errua bota, eta estigma hori beste batekin areagotu ordez (emakumeak esplotatzen dituzten familia nartzisistak). Uste dut komenigarria izango litzateke ikustea nola honda dezakegun sistema kapitalista bat, produktibista, bizitzarekin bateraezina dena, ugalketa eta zainketak boikotatzen dituen, azken unean, gure ernalezintasun-arazoetarako irtenbide merkantilizatua eskaintzeko”*.

ZATIKATZEA

Haurdunaldi subrogatua arautzeko egon daitezkeen ereduaren arteko desberdintasunak:

PROHIBIZIONISTA: emakumeek ezin dute beste pertsona batzuentzat umeak sabelean hazi. Estatuko mugaren barruan eta kanpoan ezarrita egon beharko luke; bestela, erregulazio arrazista bat izango litzateke.

ALTRUISTA: tartean dirurik ez dagoela bermatuko litzateke. Aurretik lotura egon daiteke haurdunaren eta umea izan nahi duten gurasoen artean. Kanada eta Erresuma Batua eredu horren adibideak dira. Gutxienez hitz egiten dena da, eta modu publikoan kudea liteke, ONTk agian (Transplanteen Erakunde Nazionala).

ALTRUISTA KONPENSAZIOAREKIN: ohikoa da “konpentsazio” horrek haurdunen fluxua eta profila bakarrik ezartzea, Espainiako estatuan obulu-ematearekin gertatzen den moduan. Gehien eztabaidatutako ereduak da, eta proposamen politiko gehien jasotzen dituen ere bai.

MERKANTILISTA EDO LABORALA: lan-merkatuaren legeei jarraituko lieke, araubide arautzaile bati, kotizazioari, gizarte-segurantzari, lan-kontratuari eta bestelakoei lotuz.

Getxoko Emakume Elkarteak

BILGUNE FEMINISTA

Elkarte Feminista
bfgorta@gmail.com

ENCLAVE DE CIUDADANAS POR GETXO

Berdintasunaren aldeko Plataforma Zibikoa
Martikoena 16
enclavegetxo@gmail.com

ESKUZ-ESKU

Prestakuntza eta Garapenerako Emakumeen Elkarte
Martikoena kalea 16, 1. solairua. 48992 Getxo
Tel. 94 430 08 35
eskuz-esku@hotmail.com

GIZATIAK

Romo eta Areetako Emakumeen Gizarte eta Kultur Elkarte
Gobelaurre parkea z. g. 4893 Getxo
Tel. 94 463 50 12
gizartiar@hotmail.com

RODA

Kultur Elkarte
Areetako Etorb., 10 behe esk. 48930 Getxo
Tel. 94 463 18 96
asociacion_roda@telefonica.net

MUJERES CON VOZ

Etorbin eta bertako emakumeen topaketak bultzatzen dituen elkarteak da
asociacionmujeresconvoz@gmail.com

Emakumeen jabekuntza eskolak

Emakumeen Jabekuntza Eskolak 15. urteurrena ospatu du

Getxoko Emakumeen Jabekuntza Eskolaren 15. urteurrena dela eta, ikasturte berria irekitzeko jardunaldi bat egin zen joan den urriaren 10ean Romo Kultur Etxean (RKE). Ekitaldi horretan, honako hauek parte hartu zuten: Imanol Landa Alkateak; Izaskun Landaidak, Emakundeko zuzendariak, “Emakumeen jabekuntzari” buruz hitz egin zuena, eta Bego Garcia, Udaleko Berdintasuneko teknikariak, “Getxoko Jabekuntza Eskolaren 15. urteko” jarduerari buruzko balantzea egin zuenak. Ekitaldiaren amaieran Gizatiar abesbatza aritu zen.

Hamabost urte hauen balantzean, Eskolatik adin eta jatorri guztietako 1.600 emakume baino gehiago igaro direla nabarmendu zen. Eskola, topaleku, eztabaidatzeko eta parte hartzeko leku gisa balio izateaz gain, emakumeak talde eta sareetan antolatzeko aukera ere ematen du. Eskolaren helburua kalitatezko prestakuntza eskaintzen jarraitzea eta prozesu osoari buruzko azterketa eta gogoeta matentzea da. Hala ere, formulak bilatzen jarraituko da, gure udalerrietako emakumeek arlo politiko eta sozialean parte hartzea lortzeko.

2018-2019 ikasturterako partaidetzari dagokionez, nabarmendu behar da eskainitako tailerrek arrakasta handia izan dutela: izen-emate guztiak bete dira. Izan ere, Ainhoa Aldazabal euskal filologoak emandako *Euskal literatura feminista* tailerretarako plazak bakarrik geratzen dira. Ikastaroa euskaraz emango da, eta 5 euro balio du. Guztira, 20 ordukoa izango da, urta-

rrilaren 15ean, 22an eta 29an, otsailaren 5ean, 19an eta 26an, martxoaren 5ean eta 26an, apirilaren 2an eta 16an, 18:00etatik 20:00etara, Martikoena. Tailer honen helburua euskal emakumeen literatura feminista irakurtzeko ohitura sortzea edo handitzea da. Horretarako, egileek literatura-objektua izatetik

literatura-subjektu izatera egindako ibilbidea aztertuko da. Izena emateko, inprimaki bat bete behar toki hauetako edozeinetan: Berdintasun Zerbitzua (Urgull kalea, z.g., 2. solairua. Algorta), edo Herritarren Arretarako Bulegoan. Bi tokien ordutegia hauxe da: 08:00etatik 14:00etara. Anima zaitetz eta parte hartu!

IANIRE DE LA CALVA
FEMINISTALDE!-KO AKTIBISTA

“Haurduntza subrogatuak lege eta politika arloko agendari eragiten dio, dirua baliatzen duen industria baita, eta horrek zuzeneko zerikusia du alderdi neoliberalak arautzeko duten nahiarekin”

Ianire de la Calva ingeniaria da, lesbiana, ama adoptatzailea eta FeministAlde! kolektibo feminista, antikapitalista eta internazionalistako kidea. Haurduntza subrogatuari buruzko artikulu eta elkarrizketak argitaratu ditu 2017ko hasieratik zenbait komunikabidetan eta Emakundek uztailean gai honi buruz antolatutako UPV/EHUko udako ikastaroetan parte hartu du

Zein testuinguru politiko eta sozialetan aztertu behar dugu haurduntza subrogatua?

Funtsezkoa da haurduntza subrogatua mundu heteropatriarkal eta kapitalista baten testuinguruaren barruan sartzea; izan ere, eredu horrek emakumezkoen gorputz eta sexualitatearen gaineko kontrol argia ezartzen du aberastasun iturri gisa. Ezin hobeto azaltzen du Silvia Federecik, esaten duenean uteroa ikusten dela langileen fabrika gisa sistema kapitalistaren hasiera-hasieratik. Lan merkatuaren prekarizazio gero eta handiagoak, herritarren krisialdiak eta gora doan pobrezia feminizazioak eragin dute indarkeria ekonomikoaren egoeran egotea, eta horixe haurduntza subrogatua aukera ezin hobea ari da lortzen.

Uste al duzu subrogazioaren industriak iritzi publikoaren barruan bultzatzen duela jardun hori aurrerapenaren elementua delako ideia?

Haurduntza subrogatua aurrerapenaren kontrako elementua da. Familiaren eredu tradizionalari lotzen zaio eta horretan kode biologizista oso indartsua da. Sara Lafuentek esaten duen bezala, “erreproduktzioaren aldeko diskurtsoak historikoki erabili izan dira gizonezkoen eta emakumezkoen arteko desberdintasunak naturalizatzeko eta justifikatzeko”. Gainera, haurduntza subrogatua oso hazkuntza nahi zehatzari ematen dio irtenbidea, lotura genetikoaren duen oinordetza propioari alegia, amatasun eta hazkuntza alternatiboko beste eredu batzuetatik urrunduz, hala nola adopzioetik, harreratik, baterako hazkuntzetatik, mapetatik, etab.

Aita edo ama izateko nahia gizarte kontsumista honen beste osagai bihurtu al da?

Aita edo ama izatea nahi legitimo eta ulergarria da, eta, gainera, pisu itzela du imajinario sozialean, baina ez da eskubide bat. Badakigu jakin nahiak eskubide bihurtzea dela neoliberalismoak egin ohi duena; beraz, zalantzarik gabe, atzean estrategia bat dago. Diru bidez bakarrik existitzen diren eskubideak pribilegioak baizik ez dira. Nahi bat ezin egon daiteke eskubide baten gainean, eta horixe da abusuzko klausulekin izenpetutako haurduntza subrogatuaren kontratu askotan gertatzen dena.

Zein da une honetan defendatzen duzun eredu eta zeintzuk dira horrek sorrarazten dizkizun zalantzak edo kontraesanak?

Nire iritziz, garrantzitsua da aldekotasun edo kontraktotasunean ez erortzea, haurduntza subrogatuaren lau eredu desberdin daudelako. Ni konformeago egongo nintzakete erabat altruista den eredu batekin, baina horri ere arazoak ikusten dizkiot. Garbi ez dudana zera da: nola antolatu hori marko legal baten barruan. Izan ere, nik balora dezaket nire ahizparentzat sabelean haztea, baina ez dut kontraturik behar hori horrela izango dela ziurtatzeko. Zalantzarik gabe, niretzat baliagarria den aukera bakarra merkantilizatu gabeko irtenbidea da, baina uste dut bestelako harreman eta hazkuntza mota alternatibo batzuei eman behar zaiela garrantzia.

Uste al duzu hautapen askea soilik erabiltzen dela jokoan dauden eskubideak emakumezkoenak direnean Benetako askatasuna soil-soilik ager daiteke justizia eta

berdintasuna azaltzen direnean, bestela botere erlazioa ezartzen baita. Hori berori gertatzen da haurduntza subrogatuaren kasurik gehienetan; izan ere, arraza eta klase desberdintasunak pilatzen dira eta ez dira plano berean kokatzen kobratzen eta ordaintzen dutenak. Hautapen askearen mitoa neoliberalismoaren amarrurik handienetariko bat da, Ana de Miguelek azaldu zuen bezala. Nire askatasunari dagokionez, muga kolektiboak daude, esate baterako gorputz organo bat ezin erostea. Pentsatu behar da non jarri nahi ditugun muga horiek gizarte modura. Haurduntza subrogatua emakumezkoen gorputzen alokairua muga horietariko bat izan liteke.

Haurduntza subrogatua erregulatzeko asmoak zerikusirik al du espainiar estatua laguntza bidezko ugalketan potentzia izatearekin?

Oraintxe bertan ugalketako turismoaren jomuga nagusia da. Tratamenduen % 40 inguru atzerritik datozen pertsonen jasotzen dituzte. Donazioa anonimoa da lege eta konpentsazio ekonomikoa du; horregatik, beste toki batzuetan baino eskaintza zabalagoa dago. Estatu mailan laguntza bidezko ugalketaren % 75-80 inguru sektore pribatuan egiten da; horregatik azaltzen da haurduntza subrogatua lege eta politikaren arloko agendan, dirua baliatzen duen industria delako. Horrek zuzeneko zerikusia du alderdi neoliberalak arautzeko duten nahiarekin. Nabantu beharra dago haurduntza subrogatua ez dela laguntza bidezko teknika bat, baizik eta ugalketa gaitasuna emakumezko batzuegandik beste batzuegana transferitzea.

